

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 175/24
16.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Павић, председника већа, Александре Лековић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Мијаиловић, адвокат из Ваљева, Кнез Михаилова 5, против тужене Републике Србије, Министарства правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Ваљеву, Карађорђева бр.64/ 10, одлучујући о жалби тужене, изјављеној против пресуде Основног суда у Ваљеву П 1478/23 од 18.9.2023. године, у седници већа одржаној дана 16.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Ваљеву П 1478/23 од 18.9.2023. године, у делу става првог изреке, којим је обавезана тужена Република Србија, Министарство правде, да тужиоцу АА, на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе, исплати износ од 342.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 18.9.2023. године, па до исплате и у ставову другом изреке, док се у преосталом делу става првог изреке, пресуда **ПРЕИНАЧУЈЕ** тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиоца за износ од још 342.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 18.9.2023. године па до исплате, као неоснован.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Основног суда у Ваљеву П 1478/23 од 18.9.2023. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија, Министарство правде, да тужиоцу АА, на име накнаде трошкова парничног поступка, исплати износ од 248.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Ожалбеном пресудом, у ставу првом изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је тужена обавезана да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе, исплати износ од 684.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 18.9.2023. године па до коначне исплате. Ставом другим изреке пресуде, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да тужиоцу, на име накнаде материјалне штете, исплати износ од 351.088,85 динара са законском затезном каматом почев од 18.9.2023. године па до коначне исплате, а ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова поступка плати износ од 277.250,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу побијајући исту у целости, из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде, сходно овлашћењима из члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11, са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду сматра да жалба тужене делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, против тужиоца је пред Основним судом у Ваљевоу вођен кривични поступак, у коме је решењем тог суда, Кри.10/12 од 6.1.2012. године, тужиоцу одређен притвор почев од 5.1.2012. године, који је продужен решењем Основног суда у Ваљевоу Кв.бр.74/12 од 3.2.2012. године, све до доношења решења Кв.117/12 од 2.3.2012. године, којим је притвор био укинут. У складу са наведеним решењима, тужилац је у притвору провео 57 дана, а кривични поступак је окончан правоснажном пресудом Основног суда у Ваљевоу К.203/12 од 28.01.2019. године, којом је тужилац ослобођен оптужбе да је извршио кривично дело преваре, из члана 208 став 3 КЗ у саизвршилаштву, у вези члана 33 КЗ. Из исказа тужиоца, саслушаног у својству парничне странке, произилази да су због боравка у притвору људи око њега променили су однос према њему, да је у то време радио послове керамичара приватно и да за време боравка у притвору није могао да обавља послове које је уговорио, који су били одложени, те је изгубио зараду око 100 евра дневно. Из исказа сведока ББ, утврђено је да тужиоца познаје од 2005. године, да су после тога ступили у пословне односе, радили су керамичарске послове по целој Србији. У периоду када је тужилац био у притвору имали су уговорене послове, али тужилац те послове није могао да одради, а након изласка тужиоца из притвора наставили су да раде. Из исказа сведока ВВ утврђено је да је тужилац требао да му обави неке радове на кући, али како је у то време био у притвору послови су остали незавршени, док није изашао из притвора. Након 2-3 месеца после изласка из притвора, тужилац завршио те послове. Према исказу сведока ГГ тужилац је код њега радио одређене керамичарске послове, као и глетовање зидова. Након изласка тужиоца из притвора видела се промена у његовом понашању, није се дружио као пре, а било је разних оговарања у вези тога зашто је био у притвору. Према налазу и мишљењу судског вештака економске струке, дневница за

радове које је тужилац обављао износи 66 ЕУР, односно 5,5 еура по сату, па за рад од 12 сати дневно, укупна висина материјалне штете у виду измакле користи износи 351.088,58 динара, а на који износ је тужилац прецизирао тужбени захтев.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, а имајући у виду да је тужилац након изласка из притвора био повучен, да је мање контактирао са људима из околине, што је последица боравка у притвору, првостепени суд је закључио да тужилац основано потражује износ од 684.000,00 динара на име нематеријалне штете, па је у том делу усвојио тужбени захтев у целини. Одлучујући о тужбеном захтеву који се односи на накнаду материјалну штету, првостепени суд сматра да је реч о штети у виду измакле користи, јер тужилац није могао да обави уговорене послове. Висину материјалне штете првостепени суд је утврдио из налаза и мишљења судског вештака економске струке, који је обрачунао штету коју је тужилац у периоду притвора претрпео у висини од 3.168 евра, што прерачунато по средњем курсу на дан 2.3.2012. године износи 351.088,85 динара, а на који износ је тужилац прецизирао тужбени захтев, па је првостепени суд такав захтев усвојио у целини. Одлука о трошковима парничног поступка донета је у смислу одредбе члана 153 став 1 ЗПП.

Првостепени суд је, на основу изведених доказа које је ценио правилном применом члана 8. ЗПП, правилно и потпуно утврдио чињенично стање у погледу основа одговорности тужене. За своју одлуку у потврђујућем делу, суд је дао правилне и јасне разлоге које у потпуности прихвата и Апелациони суд и који се наводима жалбе не доводе у сумњу.

Наиме, полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је правилно применио материјално право када је закључио да тужиоцу сходно члану 560. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку важећег у време вођења кривичног поступка, припада право на накнаду нематеријалне и материјалне штете коју је претрпео због тога што је неосновано био лишен слободе и обавезао тужену на накнаду наведених видова штете. Наиме, постоји одговорност тужене за штету коју је тужилац претрпео због неоснованог лишења слободе у трајању од 57 дана, у периоду од 5.1.2012. године до 2.3.2012. године, имајући у виду да је правоснажном пресудом тужилац ослобођен од оптужбе за извршење кривичног дела које му је стављено на терет. Тужиоцу припада накнада нематеријалне штете у смислу одредбе члана 560 Законика о кривичном поступку, а у вези члана 200. Закона о облигационим односима, с обзиром на то да одређивање притвора није скривио својим недозвољеним поступцима, у смислу одредбе члана 560. став 3. Законика о кривичном поступку, а правноснажном пресудом је ослобођен од оптужбе за извршење кривичног дела које му је стављено на терет.

Међутим, у погледу одлуке о висини досуђене накнаде нематеријалне штете, основано се жалбом тужене указује на погрешну примену материјалног права из одредбе члана 200. ЗОО. По оцени другостепеног суда, првостепени суд је превисоко одмерио износ правичне новчане накнаде штете, имајући у виду да душевни болови услед неоснованог лишења слободе, представљају јединствени вид штете, који обухвата све штетне последице нематеријалне штете везане за личност оштећеног, а проистекле из овог догађаја. У том смислу, износ новчане накнаде који суд досуђује мора да буде правично и одговарајуће одмерен, са једне стране и примерен друштвено-економским условима у којима се досуђује, са друге стране. Наведено подразумева да

суд цени све околности конкретног случаја које су од утицаја на висину накнаде, као што су дужина трајања лишења слободе, углед који је оштећени раније уживао у својој животној и радној средини, однос те средине према њему после неоснованог лишења слободе и друге околности, водећи рачуна да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Дакле, накнада нематеријалне штете, у смислу одредбе члана 200. ЗОО, по својој природи је морална сатисфакција, која има за циљ да се њоме уравни тежи поремећај у психичкој сфери оштећеног лица, који добијеним новчаним износом може да прибави себи одређена материјална добра, која ће му помоћи да лакше савлада болове због неоснованог лишења слободе. Следом изнетог, а имајући у виду чињенице утврђене у првостепеном поступку, и то врсту дела која су тужиоцу била стављена на терет, трајање притвора (57 дана), разлог одређивања притвора, тужичеве године живота у том тренутку (рођен 1968. године), оцена је Апелационог суда да новчани износ од 342.000,00 динара представља адекватну накнаду за претрпљене душевне болове тужиоца због неоснованог лишења слободе, узимајући у обзир све околности конкретног случаја.

Досуђивањем већег износа од наведеног, по оцени овог суда, погодовало би се тежњама које су у супротности са природом и друштвеном сврхом накнаде као моралне сатисфакције тужиоца, у смислу члана 200. став 2. Закона о облигационим односима, због чега је одлука преиначена тако што је преко овог износа тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете одбијен као неоснован.

Осим наведеног, неосновано се наводима жалбе тужене оспорава правилност побијане одлуке у погледу досуђеног износа на име материјалне штете. Наиме, Апелациони суд у Београду сматра да је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно првостепени суд правилно применио материјално право када је нашао да је тужена у обавези да тужиоцу накнади и материјалну штету, коју је претрпео због неоснованог лишења слободе у означеном периоду, с обзиром на то да су изведеним доказима потврђени наводи тужиоца да је због неоснованог боравка у притвору претрпео и овај вид штете.

Одредбом члана 189. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да оштећеник има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи, док је ставом 3. прописано да се при оцени висине измакле користи узима у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије остварење је спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Из цитиране законске одредбе произилази да право на накнаду штете због измакле користи има оно лице које би, према ономе што се у животу редовно дешава или према посебним околностима случаја извесно (ван разумне сумње), ту корист и остварило. У конкретног случају, из исказа тужиоца и саслушаних сведока произилази да је тужилац у време одређивања притвора радио послове керамичара приватно и да за време боравка у притвору није могао да обавља послове које је претходно уговорио, те је изгубио зараду, односно пропустио да оствари добит, коју је са разлогом очекивао. Такође, тужилац је довољним и адекватним доказима доказао и висину материјалне штете коју је претрпео у виду изгубљене добити, коју је судски

вештак економске струке обрачунао у датом налазу у укупној висини од 3.168 евра, што прерачунато по средњем курсу на дан 2.3.2012. године износи 351.088,85 динара, а на који налаз нико од парничних странака није имао примедби.

Следом изнетог, првостепени суд је на основу изведених доказа и њихове оцене, појединачно и у међусобној вези, правилном применом члана 8. ЗПП и правила о терету доказивања из чланова 231. ЗПП, утврдио одлучне чињенице на основу којих је закључио да је основан тужбени захтев за накнаду материјалне штете и за своју одлуку дао потпуне и правилне разлоге које у свему прихвата и другостепени суд. Правилном применом цитиране одредбе Закона, којом је прописано да ако суд на основу изведених доказа не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу, а о постојању те чињенице закључиће применом правила о терету доказивања, при чему странка која оспорава постојање неког права, сноси терет доказивања чињенице која је спречила настанак или остваривање права или услед које је право престало да постоји, ако законом није другачије прописано, првостепени суд је правилно закључио да предложени докази који су изведени у току поступка пружају суду довољну чињеничну подлогу за утврђење постојања и висине материјалне штете коју је тужилац претрпео у виду изгубљене добити током боравка у притвору. Тужена, међутим, ниједним адекватним доказом није оспорила постојање наведених околности, те је дужна да сноси терет доказивања и тужиоцу накнади насталу штету, због чега је првостепена одлука у том делу потврђена.

Правилна је и одлука првостепеног суда о законској затезној камати која сходно одредбама чл. 189 и 277. Закона о облигационим односима, на досуђене износе штете тече до дана доношења првостепене пресуде, те је и законска затезна камата на досуђене износе правилно досуђена од 18.9.2023. године.

Из изложених разлога, на основу одредби чланова 390. и 394. тачка 4. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде.

Извршено преиначење утицало је и на висину трошкова парничног поступка досуђених ставомтрећим изреке побијане пресуде, због чега је овај суд преиначио и досуђене трошкове парничног поступка, применом одредби чл. 150, 153, 154. и 163. Закона о парничном поступку, тако што је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка и то: на име састава захтева за обештећење ван спора и тужбе у износу од 13.500,00 динара, за заступање на 7 одржаних рочишта по 18.000,00 динара, за приступ на 2 неодржана рочишта по 11.250,00 динара, на име трошкова вештачења у износу од 8.000,00 динара и на име судских такси на тужбу и одлуку суда у износу од по 36.230,00 динара, све према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важећој у време доношења одлуке, као и Таксеној тарифи као саставном делу Закона о судским таксама важећој у време настанка таксене обавезе, а имајући у виду успех тужиоца у овој парници и висину досуђеног износа.

Сходно наведеном, а на основу одредбе члана 401. тачка 3. Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу другом изреке.

Одлука о трошковима другостепеног поступка донета је применом одредбе члана 165 ЗПП, имајући у виду незнатан успех тужене у поступку по жалби.

Председник већа-судија
Светлана Павић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић